

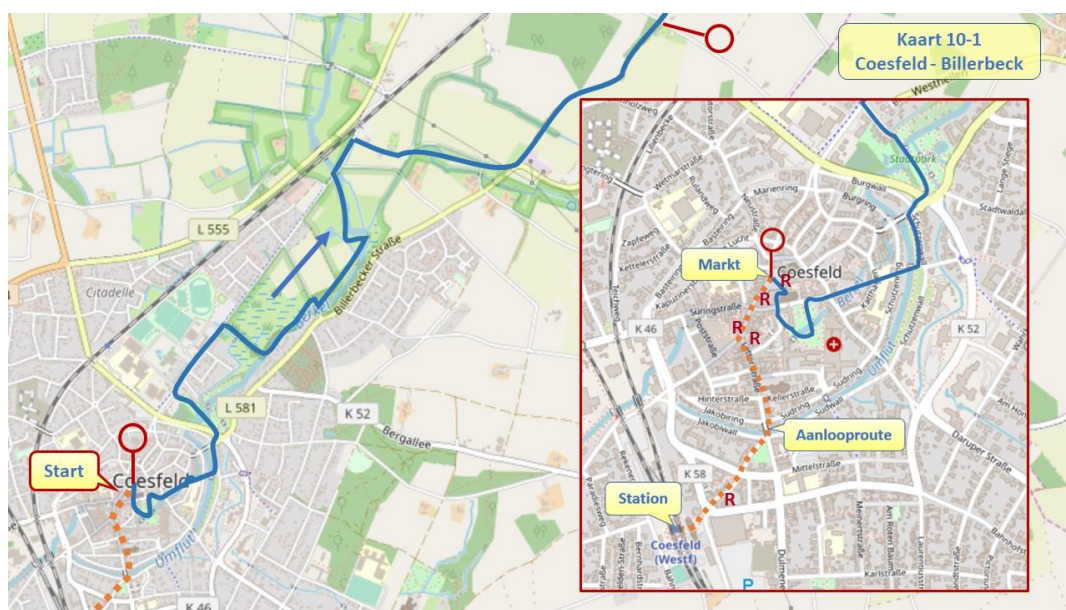

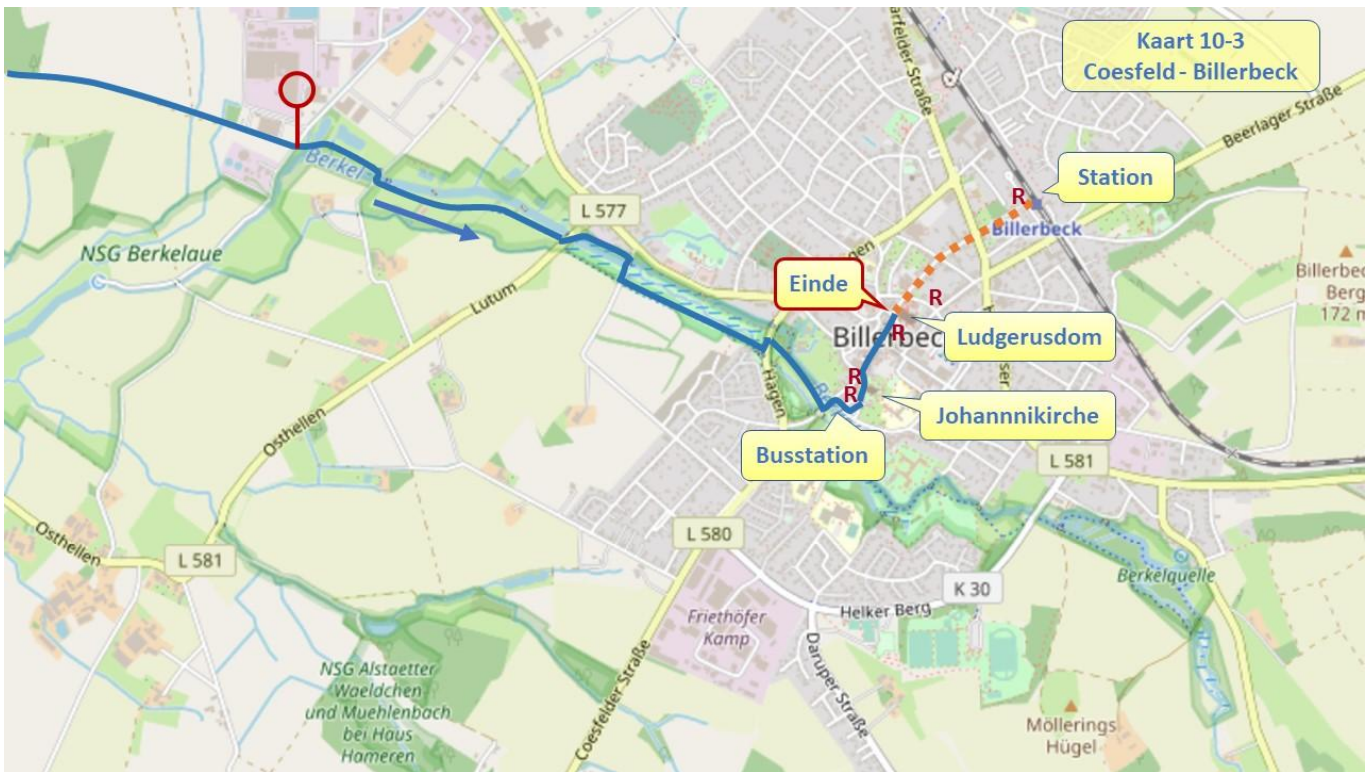
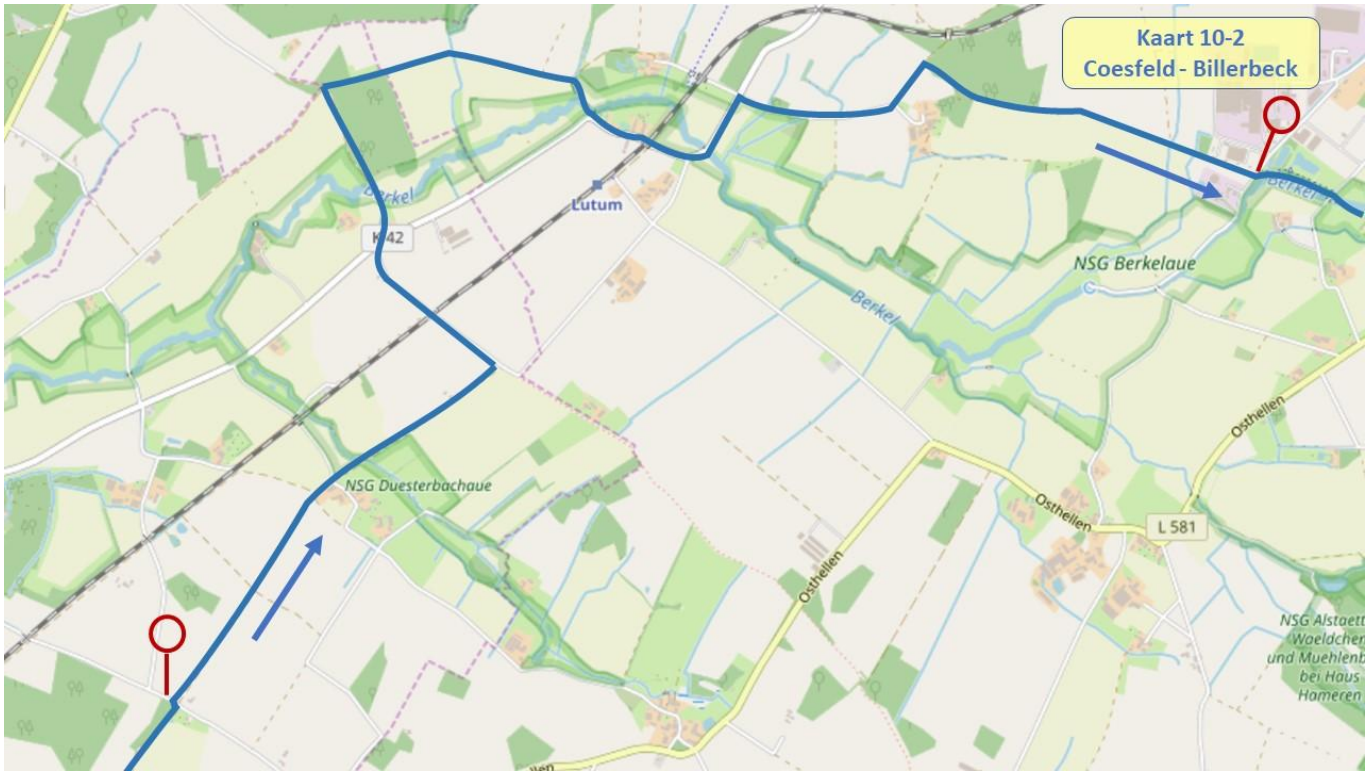
Berkelpad etappe 10

Auteur: Dolf Logemann

Coesfeld (Dld) - Billerbeck (Dld)

Vorbij Coesfeld begint het landschap te veranderen. Het wordt heuvelachtiger en de Baumbergen komen in het zicht. Ook de Berkel verandert: het is vanaf Coesfeld nog maar een beekje, dat bovendien kleiner wordt naarmate Billerbeck dichterbij komt. We beginnen bij de Berkel in de binnenstad, eertijds overkluisd, maar nu weer boven de grond gebracht in een moderne vormgeving. Aan de rand van Coesfeld volgen we de dijk van een waterbergingsgebied dat hier is ingericht. Daarna volgt een lang, maar fraai stuk over glooiende heuvels en graspaden door het boerenland. We steken nog één keer de Berkel over en lopen daarna door afwisselend bos en agrarisch gebied. In de verte komen de torens van Billerbeck in beeld. Het pad daalt en loopt door de groene zoom langs de Berkel tot aan de binnenstad. Billerbeck verrast u met het intieme pleintje van de St. Johanniskerk en de imposante Ludgerusdom.

Routebeschrijving

Aanlooproute vanaf station Coesfeld (Westf)

i Vanuit de tunnel onder de sporen eerst de busbaan oversteken en dan door het oude stationsgebouw naar het stationsplein. NB. Dit stationsgebouw wordt in 2020 afgebroken en volledig nieuw gebouwd. Dit kan tot in 2021 duren. In de tussentijd loopt u om de bouwplaats heen.

ii Vanuit het stationsplein LA richting rotonde

iii Bij rotonde 2e afslag rechts (Gartenstrasse)

iv Gartenstrasse uitlopen, vervolgens brug oversteken en richting centrum (Letterstrasse).

Aan uw rechterhand passeert u de Jacobikirche. Deze werd in 1944 geheel verwoest en daarna weer opgebouwd.

v Einde Letterstrasse schuin RA (Schüppenstrasse)

vi Schüppenstrasse uitlopen tot Markt

De afstand van het station naar het startpunt is circa 900 m.

1. Startpunt is het marktplein van Coesfeld (Markt).

Aan het plein ziet u van links naar rechts de St. Lambertikerk (waarvan een voorloper door Liudger werd opgericht), het Raadhuis en de Jezüietenkerk (thans gebruikt door de Evangelische Gemeente)

2. Loop richting Jezüietenkerk, ga voor de zijingang RA en neem de passage achterlangs de kerk. Daarna trapje af en tegenoverliggende straat inlopen (Kuchenstrasse).

Aan uw linkerhand de Liebfrauenburg of het Stadschloss

3. In de Kuchenstrasse na 30 m LA en via de parkeerplaatsen richting een poortje. Via het poortje bereikt u het Schlosspark.

In dit intieme parkje met oude bomen en een moderne inrichting herkent u de Berkel

4. Dwaal op uw eigen wijze door het parkje en verlaat het aan de zijde van de Jezüietenkerk, daarna RA via de brede verkeersweg (Bernhard-von-Galenstrasse)

5. Einde Bernhard-von-Galenstrasse RA (Münsterstrasse) en direct LA via een smalle wandelpromenade langs de Berkel (Wiemannweg)

6. Wandelpromenade geheel aflopen tot voorbij bruggetje in brede groenstrook. Aldaar LA

Het water dat u zojuist bent overgestoken is dat van de Umflut, in feite een oude stadsgracht die wordt gevoed met Berkelwater

7. Pad aflopen tot de straat, aldaar RA richting kruising met verkeerslichten

De stadspoort 'Walkenbrückentor' is een van de vijf stadspoorten die Coesfeld vanaf het eind van de Middeleeuwen had. De poort werd in april 1945 bij een bombardement volledig verwoest en is later weer opgebouwd. De poort en het naastgelegen gebouw herbergen nu het Stadsmuseum van Coesfeld.

8. Kruising aan de linkerkant oversteken en daarna schuin LA, het tegenoverliggende park in. Volg het pad naar links langs het water

U loopt nu langs de Fegetasche, een waterloopje dat de Berkel met de Umflut verbindt

9. Voorbij de 2e brug over de Fegetasche houdt u schuin links aan (deze bruggen niet oversteken) richting een 3e brug. Deze brug steekt u wel over. Daarna na circa 50 m LA straatje in (Zur Schanze). U passeert de restanten van de burcht (citadel) van Bernhard von Galen
10. Einde Zur Schanze RA, langs de Osterwicker Strasse
11. Na circa 350 m, in de rand van de bebouwing RA, via een half-verhard pad achter een slagboom
12. Einde pad RA en direct, nog vóór de brug, LA, een grasdijkje langs de Berkel
13. Grasdijkje geheel aflopen. Het eindigt opnieuw bij de Osterwicker Strasse. Aan het eind vangrails oversteken en via fietspad aan overzijde RA. NB. De vangrails suggereren een drukke weg, maar dat valt buiten de spitsuren reuze mee.
14. 2e asfaltweggetje RA, richting 'Gaupel 7, 5, 6'
15. Asfaltweggetje aflopen tot brede verkeersweg (Billerbecker Strasse), hier LA en meteen in de bocht van de weg opnieuw LA, een half-verhard pad met hekjes, aan de linkerkant van een transformatorstation
16. Het pad voert door de velden. Bij een kruising met een asfaltweg LA en direct weer RA, dus min of meer RD, deze keer via een graspad. Kruisende graspaden negeren
17. Bij de volgende kruising met een asfaltweg RD (bordje richting Burgsteinfurt en Billerbeck). Dit is weer een asfaltweggetje, later steenslag
18. Aan het eind, bij een T-splitsing LA, richting spoorbaan, daarna verder tot aan de brede voorrangsweg K42
19. K42 oversteken en schuin RD. U passeert de Berkel, die hier nog maar een klein stroompje is
20. Vrijwel aan het einde van het bos aan uw rechterzijde, bij een kruising van paden RA
21. Na circa 800 m bij een Y-splitsing rechts aanhouden en doorlopen tot aan ? opnieuw ? de K42
22. K42 naar links volgen. U passeert eerst een spoortunnel en daarna de Berkel
23. Circa 250 m voorbij de brug over de Berkel RA (richting huisnummer Lutum 6-6e)
24. Na circa 600 m vóór huis LA
25. 10 m na het begin van het bos aan uw rechterhand RA, een smal paadje over een dijkje door het bos
26. Einde bospad LA, via een graspad langs een akker. In de verte ziet u de torens van Billerbeck
27. U volgt dit pad tot aan de eerste verharde weg (Hamern).

De fabriek die u passeert is de van de Dr. Otto Suwelack Nachf. GmbH. In dit oude Billerbecker familiebedrijf worden meel, melk en koffiebonen bewerkt tot een groot aantal grondstoffen voor de voedingsindustrie.

28. Verharde weg (Hamern) oversteken en daarna RD tot aan tweede (Lutum) en vervolgens derde verharde weg (L581), de laatste groter en drukker

29. Direct na de derde verharde weg in het bos LA, via een metalen brug over de Berkel. Pad naar rechts volgen en doorlopen tot de vierde verharde weg (Annettestrasse) en aldaar RA
30. Annettestrasse RA en na 100 m weer LA, pad langs de Berkel vervolgen
31. Op een driehoekssplitsing met twee gele bankjes links aanhouden, in de richting van de stoplichten. Echter, waar het pad bij de weg komt oversteken en RD via een 'Privatweg'
32. Opnieuw het pad langs de Berkel vervolgen tot de volgende verkeersweg (Coesfelder Strasse)
33. Aangekomen bij de Coesfelder Strasse: LA, brug over en direct RA (Baumgarten)
34. Na circa 40 m ziet u links het busstation van Billerbeck. U gaat door het steegje naast Trattoria 'Cox Orange' en het voormalige Aartsdiaconaat ('Ehemaliges Archidiaconat'), rechts achter de bushaltes. U komt uit op de Johannikirchplatz, het beschutte plein rond de Johanniskerk.
35. Loop voor de kerk langs en verlaat het plein aan de andere zijde. Daarna RD (Lange Strasse)
36. Deze etappe eindigt aan het eind van de Lange Strasse, op het plein van de St. Ludgerus Dom van Billerbeck (Markt).

Aanlooproute naar het station: > De straat aan de voorzijde van de Dom is de Bahnhofstrasse. Door deze te volgen komt u vanzelf bij het treinstation. De afstand naar het station is circa 500 m.

Praktische informatie

Start

Markt in Coesfeld

Einde

het voorplein van de Ludgerusdom in Billerbeck

Openbaar vervoer

Het startpunt in Coesfeld is te bereiken met de trein vanuit Enschede.

Billerbeck heeft zowel een treinverbinding als een busverbinding met Coesfeld.

Afkortingen in de tekst

In de tekst worden de volgende afkortingen gebruikt:

Rechtsaf = RA

Linksaf = LA

Rechtdoor = RD

Straatnamen

De beschrijving in de tekst vermeldt, cursief tussen haakjes geplaatst, consequent alle straatnamen. Dit is gedaan om de beschrijving te kunnen vergelijken met een topografische kaart of om gemakkelijker de weg te vragen. Echter, in het veld staan de straatnamen niet altijd aangegeven.

Horeca

> In het centrum van Coesfeld

> In het centrum van Billerbeck

Achtergrondinformatie

Coesfeld

Coesfeld (dat je uitspreekt als 'Koosfelt') wordt voor het eerst vermeld in het jaar 809 als de plaats waar de prediker Liudger in de St. Lambertuskerk een preek zou hebben opgedragen. In 1197 kreeg Coesfeld stadsrechten van Hermann II. von Katzenelnbogen, de eerste vorst-bisschop van Münster. Zowel kerkelijk als wereldlijk hoorde Coesfeld lange tijd tot het bisdom Münster. De beruchte prins-bisschop Bernhard von Galen bouwde er zijn citadel. In april 1945 werd Coesfeld door geallieerde bommenwerpers vrijwel geheel verwoest. Een aantal bijzondere gebouwen is na die tijd herbouwd, waaronder de beide stadspoorten.

Bernhard von Galen: vorst, bisschop en krijgsheer

Bisschop Christoph Bernhard von Galen, in Nederland beter bekend als 'Bommen Berend', startte in 1651 net buiten het centrum van Coesfeld met de bouw van een grote burcht met paleis. Dit bouwwerk kwam echter nooit af en werd na zijn dood weer afgebroken. Verderop in de straat komt u nog wat restanten tegen. Ook de straatnaam Zur Schanze verwijst naar dit mislukte project.

Bernhard von Galen, van hoge Westfaalse adel, stamde uit protestantse ouders, maar werd opgevoed door zijn katholieke oom, die in Münster domheer was. Hij werd er opgeleid tot priester in de orde van de Jezuïeten en in 1650 benoemd tot vorst-bisschop van Münster. Behalve kerkelijk macht had Von Galen dus ook wereldlijke macht. Als krijgsheer voerde hij een actieve militaire politiek tegen zijn erfvijand, de (protestantse) Republiek der Verenigde Nederlanden. In dat kader veroverde hij vestingsteden als Bredevoort, Groenlo, de vesting Bourtange en voerde hij een mislukte aanval uit op de stad Groningen. Een van zijn strijdwapens was het mortier. Aan dat laatste ontleende Von Galen zijn bijnaam. Uiteindelijk verhinderden de Fransen en de vorst van Brandenburg dat Von Galen meer successen behaalde.

De verhouding met zijn eigen Münstertse domkapittel was vanaf het begin gespannen, mede omdat Von Galen rechtlijnig was en weinig tegenspraak duldde. Bovendien leefde hij op gespannen voet met de (protestantse) Lutheranen, die in Münster in de meerderheid waren. Bernhard von Galen bracht daardoor veel tijd door in het nabij Coesfeld.

De kerken van Billerbeck

De oudste kerk is de Johanniskerk op de Johannikirchplatz. Deze is gewijd aan Johannes de Doper, De kerk werd in 1243 gebouwd. Maar niet als eerste: waarschijnlijk stond er op deze plek al in de 8ste eeuw een kerk. De grote Ludgerus-Dom van Billerbeck is daarentegen van veel recentere datum. Deze werd in de periode 1892 tot 1898 gebouwd door de architect Wilhelm Rincklake. De dom heeft wel op deze plek diverse voorlopers gehad, waaronder de eerder door de Nederlandse missionaris Liudger opgerichte houten kapel. De stijl is neogotisch, met veel stijlelementen uit de middeleeuwen.

Liudger, Nederlandse evangeliepreker in het Münsterland

Liudger, Ludger of Ludgerus (742 ? 809) was een Nederlandse missionaris, geboren in Utrecht. Hij genoot zijn opleiding aan de domscholen van Utrecht en York en werkte later als evangelieprediker voor Karel de Grote. Aanvankelijk was het zijn taak om de opstandige Friezen voor het Christelijke geloof te winnen. Waar Bonifatius eerder werd vermoord, slaagde Liudger wel in zijn taak, mede omdat hij de Friese taal sprak en de

heiligdommen van de Friezen intact liet. Daarna kreeg Liudger de opdracht van de (Frankische) keizer om de zojuist overwonnen Saksische volkeren te kerstensen. Liudger begon bij Deventer, waar hij de Lebuïnuskerk stichtte. Vervolgens stak hij de IJssel over bij Wichmond, waar hij een kapel liet bouwen. Vandaar ging de kersteningstocht verder via onder meer Zelhem en Billerbeck naar zijn nieuw op te richten missiepost in Mimigernaford dat hij omdoopte tot Monasterium (= klooster, nu Münster). Ook in Billerbeck richtte hij een kapel op. In 805 werd hij door de aartsbisschop van Keulen, Hildebold, als eerste bisschop van Münster gewijd. Liudger stierf in 809 tijdens een inspectietocht in Billerbeck, nadat hij de dag ervoor doodziek was vertrokken uit Coesfeld. Hij werd begraven in het eveneens door hem gestichte benedictijner klooster in Werden (bij Essen, Dld).

Liudger, Nederlandse evangeliepreker in het Münsterland

Liudger, Ludger of Ludgerus (742 - 809) was een Nederlandse missionaris, geboren in Utrecht. Hij genoot zijn opleiding aan de domscholen van Utrecht en York en werkte later als evangelieprediker voor Karel de Grote. Aanvankelijk was het zijn taak om de opstandige Friezen voor het Christelijke geloof te winnen. Waar Bonifatius eerder werd vermoord, slaagde Liudger wel in zijn taak, mede omdat hij de Friese taal sprak en de heiligdommen van de Friezen intact liet. Daarna kreeg Liudger de opdracht van de (Frankische) keizer om de zojuist overwonnen Saksische volkeren te kerstensen. Liudger begon bij Deventer, waar hij de Lebuïnuskerk stichtte. Vervolgens stak hij de IJssel over bij Wichmond, waar hij een kapel liet bouwen. Vandaar ging de kersteningstocht verder via onder meer Zelhem en Billerbeck naar zijn nieuw op te richten missiepost in Mimigernaford dat hij omdoopte tot Monasterium (= klooster, nu Münster). Ook in Billerbeck richtte hij een kapel op. In 805 werd hij door de aartsbisschop van Keulen, Hildebold, als eerste bisschop van Münster gewijd. Liudger stierf in 809 tijdens een inspectietocht in Billerbeck, nadat hij de dag ervoor doodziek was vertrokken uit Coesfeld. Hij werd begraven in het eveneens door hem gestichte benedictijner klooster in Werden (bij Essen, Dld).

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement
voor slechts
€ 12,50